

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 30 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

16230/23

COH 93

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 30 Νοεμβρίου 2023

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 15523/23

Θέμα: Το μέλλον της πολιτικής συνοχής

— Συμπεράσματα του Συμβουλίου (30 Νοεμβρίου 2023)

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Γενικές Υποθέσεις/Συνοχή) κατά την 3989η σύνοδό του στις 30 Νοεμβρίου 2023.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

- (1) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τα συμπεράσματά του, του Ιουνίου του 2022, με θέμα την ανακοίνωση σχετικά με την 8η έκθεση για τη συνοχή με τίτλο «Συνοχή στην Ευρώπη με ορίζοντα το 2050», καθώς και τα συμπεράσματά του, του Νοεμβρίου του 2022, σχετικά με την πολιτική συνοχής·
- (2) ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ διότι η πολιτική συνοχής αποτελεί, από τη σύλληψή της, θεμελιώδη πυλώνα της διαδικασίας ολοκλήρωσης της ΕΕ, επιτρέποντας τη σύγκλιση μεταξύ και εντός των κρατών μελών, βελτιώνοντας την ευημερία και την ποιότητα ζωής των πολιτών της, και συμβάλλοντας στην εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά·
- (3) ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η πολιτική συνοχής πρέπει να παραμείνει βασικός πυλώνας της ΕΕ και, για τον σκοπό αυτό, πρέπει να διατηρήσει ως μοναδικό στόχο την προώθηση της αρμονικής ανάπτυξης της Ένωσης στο σύνολό της και την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της, μειώνοντας παράλληλα τις ανισότητες μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και την καθυστέρηση των πλέον μειονεκτικών περιοχών·

Μεταξύ των εν λόγω περιοχών, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές όπου συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές·

- (4) ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι η πολιτική συνοχής αποτελεί πολιτική για όλες τις περιοχές της ΕΕ, αλλά θα πρέπει να διασφαλιστεί πιο στοχευμένη και προσαρμόσιμη στήριξη ιδίως για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, οι οποίες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές προκλήσεις που επιδεινώνονται από τους πολλαπλούς ασύμμετρους κλυδωνισμούς των πρόσφατων κρίσεων, ενώ εξακολουθούν να μην διαθέτουν βασικές υποδομές και πρόσβαση σε υπηρεσίες·

- (5) ΕΧΕΙ ΕΠΙΓΝΩΣΗ των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εξόχως απόκεντρων περιοχών, δηλαδή της διαρθρωτικής οικονομικής και κοινωνικής τους κατάστασης, η οποία επιδεινώνεται από τη μεγάλη απόσταση, τον νησιωτικό χαρακτήρα, τη μικρή έκταση, τη δύσκολη μορφολογία και κλίμα, τους φυσικούς κινδύνους και την οικονομική εξάρτησή τους, πράγμα το οποίο εντείνει τους νέους κινδύνους και τις ανισότητες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την εδαφική συνοχή της ΕΕ στο σύνολό της. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει το άρθρο 349 της Συνθήκης και να ενσωματώνει συστηματικά τα αποτελέσματα των μελλοντικών νομοθετικών της προτάσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές ως συγκεκριμένο και ειδικό κριτήριο, στο πλαίσιο των αντίστοιχων εκτιμήσεων επιπτώσεων·
- (6) ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΥΠΟΨΗ τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυννοριακές και ορεινές περιοχές, και ότι οι περιοχές αυτές χρειάζονται ειδικά μέτρα για την αντιστάθμιση αυτών των μειονεκτημάτων·
- (7) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι, παρά τη στήριξη της πολιτικής συνοχής, υπάρχουν ορισμένες περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αναπτυξιακές παγίδες ή κινδυνεύουν να πέσουν σε μία τέτοια, όπως επισημαίνεται στην 8η έκθεση για τη συνοχή της ΕΕ. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από μακρές περιόδους αργής ή αρνητικής ανάπτυξης, με χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας και χαμηλά επίπεδα δημιουργίας θέσεων εργασίας. Επιπλέον, ορισμένες περιοχές αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο παγίδων ανάπτυξης ταλέντων, δηλαδή μια συνδυασμένη πρόκληση της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού και των χαμηλότερων επιπέδων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. ΘΕΩΡΕΙ ότι η πολιτική συνοχής θα πρέπει να στηρίζει τις περιφερειακές στρατηγικές για την αποφυγή αυτών των παγίδων·
- (8) ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μελετήσουν τον τρόπο μέτρησης και αξιολόγησης των ειδικών αναγκών των διαφόρων περιοχών, ώστε η πολιτική συνοχής μετά το 2027 να ανταποκρίνεται καλύτερα στην ανάγκη για αρμονική ανάπτυξη·
- (9) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η πολιτική συνοχής είναι μια μακροπρόθεσμη πολιτική και όχι ένα μέσο αντιμετώπισης κρίσεων. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την κρίσιμη και αποφασιστική δράση της πολιτικής συνοχής κατά την αντιμετώπιση των πρόσφατων κρίσεων για την εξάλειψη των αρνητικών κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεών τους και την αποφυγή της επιδείνωσης των υφιστάμενων ασυμμετριών. ΦΡΟΝΕΙ ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο της πολιτικής συνοχής θα πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται σε νέες εξελίξεις και απρόβλεπτα συμβάντα, υπενθυμίζοντας παράλληλα τον μακροπρόθεσμο μετασχηματιστικό χαρακτήρα και τους διαρθρωτικούς στόχους της πολιτικής συνοχής·

- (10) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι υπάρχουν ορισμένες νέες προκλήσεις που επηρεάζουν την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και σύγκλιση. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι δημογραφικές τάσεις, η μετανάστευση, η κλιματική αλλαγή και οι αρνητικές συνέπειές της, η συνδεσιμότητα, η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, η ενεργειακή απομόνωση, η γεωπολιτική αστάθεια στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, ιδίως στα ανατολικά, ή η συγκέντρωση της δραστηριότητας και του πληθυσμού σε μεγάλες αστικές περιοχές, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν χωρίς αποκλεισμούς και με δίκαιο τρόπο, με τη διασφάλιση ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να αναπτύξει επιλογές στο πλαίσιο της επικείμενης συζήτησης για την πολιτική συνοχής το 2027, ώστε η πολιτική συνοχής να παρέχει καλύτερη και πιο στοχευμένη στήριξη στις περιοχές για την επιτυχή διαχείριση αυτών των προκλήσεων, ιδίως ενόψει της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και λόγω του διαφορετικού επιπέδου κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης·
- (11) ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η σύνδεση των μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη με στρατηγικές επενδύσεις λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη και την ανθεκτικότητα, όχι μόνο για κάθε κράτος μέλος, αλλά και για όλες τις περιοχές του και με διδάγματα που πρέπει να αντληθούν για το μέλλον της πολιτικής συνοχής όσον αφορά τον τρόπο στήριξης των μεταρρυθμίσεων. ΖΗΤΕΙ από την Επιτροπή να αναπτύξει επιλογές στο πλαίσιο της επικείμενης συζήτησης για την πολιτική συνοχής μετά το 2027 για μια πιο ευέλικτη, αποτελεσματική και εστιασμένη πολιτική συνοχής με σαφείς προτεραιότητες, και για την περαιτέρω ενίσχυση του προσανατολισμού των επενδύσεων προς την επίτευξη αποτελεσμάτων, καθώς και για τη βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ της πολιτικής συνοχής και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
- (12) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η επιμερισμένη διαχείριση και η αρχή της εταιρικής σχέσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής για τη συνοχή, διασφαλίζοντας ένα σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που διατηρεί την ισορροπία στη λήψη αποφάσεων μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, των περιφερειών και των τοπικών αρχών, με τη στενή συμμετοχή των εταίρων, δημιουργώντας έτσι ένα αίσθημα οικειοποίησης των προγραμμάτων και των αναπτυξιακών τάσεων, και προωθώντας την ένταξη στο ευρωπαϊκό εγχείρημα·
- (13) ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί μια τοποκεντρική προσέγγιση στον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό της πολιτικής συνοχής·

- (14) ΑΠΕΥΘΥΝΕΙ ΕΚΚΛΗΣΗ για γενική ευαισθητοποίηση, ούτως ώστε να μην υπονομεύεται η συνοχή σε καμία πολιτική και πρωτοβουλία της Ένωσης. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να χρησιμοποιεί ευρέως τις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου κατά την κατάρτιση νομοθετικών προτάσεων, προκειμένου να αποτυπώνονται οι εδαφικές επιπτώσεις για τα ενδιαφερόμενα εδάφη και περιοχές·
- (15) ΤΟΝΙΖΕΙ ότι ο προγραμματισμός και η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής πρέπει να εστιάζουν στις προτεραιότητες συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με παράλληλη ευελιξία όσον αφορά την πραγματικότητα των περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη τις εδαφικές ιδιαιτερότητες και τα ευάλωτα σημεία τους·
- (16) ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ τις διοικητικές επιβαρύνσεις που υπάρχουν στη διαχείριση της πολιτικής συνοχής και περιορίζουν την αποτελεσματικότητά της και ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ τη διερεύνηση όλων των δυνατών οδών απλούστευσης, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ανάπτυξης του προτύπου «ενιαίου ελέγχου»·
- (17) ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία, σε όλα τα επίπεδα, της χρηστής διακυβέρνησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων στη διαδικασία σύγκλισης και στην αποτελεσματικότητα της πολιτικής συνοχής·
- (18) ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι οι προσπάθειες απλούστευσης πρέπει επίσης να εγγυώνται υψηλά πρότυπα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς, και ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, λαμβανομένου υπόψη του κανονισμού περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης·
- (19) ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ τις συμπληρωματικότητες και συνέργειες που πρέπει να ενισχυθούν μεταξύ της πολιτικής συνοχής και άλλων συναφών ευρωπαϊκών πολιτικών και πρωτοβουλιών από τη φάση του σχεδιασμού τους ώστε να ενισχυθούν η συνάφεια και η αποτελεσματικότητά τους, και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τους δικαιούχους· και ΖΗΤΕΙ από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο πιο στρατηγικής προσέγγισης για τη διασφάλιση αυτής της συνέπειας·
- (20) ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θεσπίστηκε ως προσωρινό μέσο για τον περιορισμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης του Μηχανισμού, ώστε να αντληθούν εγκαίρως διδάγματα από τις επιδόσεις του·

- (21) ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία και τις ευκαιρίες της διασυνοριακής, διακρατικής, διαπεριφερειακής συνεργασίας και της συνεργασίας των εξόχως απόκεντρων περιοχών για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, και ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η αμοιβαία συνεργασία συμβάλλει στην ανάπτυξη των περιοχών και στην ολοκλήρωση της ΕΕ· ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να διευκολύνει τον επιχειρησιακό συντονισμό της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (Interreg) και του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας·
- (22) ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεχίσει τη στενή συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων με τα κράτη μέλη σχετικά με τα βασικά στοιχεία της συζήτησης για την πολιτική συνοχής μετά το 2027.
-